

Lietuvos konsulas Aleksandras Polišeaitis

Petras Juknevičius

Aleksandras Polišeaitis gimė 1892 m. spalio 29 d. Kajetono Polišeaičio ir Saliomėjos Marcinkevičiūtės šeimoje, Raginėnų k., Šeduvos vals., Panevėžio aps. Lapkričio 4 d. Šeduvos bažnyčioje kunigo Jono Skirmonto buvo pakrikštytas. Beje, krikšto tėvais buvo pats kunigas ir Morta Marcinkevičiūtė. Iš Panevėžio apskrities archyve saugomos bylos dėl įpėdinystės matyti, kad šeimoje augo aštuoni vaikai. Aleksandras šeimoje buvo vyriausias: 1925 m. gegužės 8 d. mirus tėvui, Aleksandrui buvo 33, Bronislavai 29, Mortai 27, Stasei 25, Elenai 23, Augustinui 19, Konstancijai 16 ir Vytautui 10 metų.

Kur pradžios mokslų ragavo būsimasis diplomatas – šiuo metu duomenų neturime. 1914 m. jis baigė Rygos gimnaziją. Prasidėjus Pirmajam pasauliniam karui, 1914 m. liepos 19 d. buvo mobilizuotas į rusų kariuomenę. 1915 m. vasario 1 d. A. Polišeaitis baigė Kazanės karo mokyklą gaudamas pirmąjį Rusijos kariuomenės karininko – praporščiko – laipsnį. Jaunas karininkas buvo paskirtas į Rusijos armijos 10-ąjį Sibiro šaulių atsargos batalioną, dislokuotą Irkutske. 1916 m. jam buvo suteiktas podporučiko laipsnis. 1917 m. birželio 28 d. A. Polišeaitis paskirtas Savanorių bataliono vadu ir su savo daliniu išvyko į frontą.

1918 m. sausio 25 d. jis buvo demobilizuotas ir persikėlė gyventi į Vladivostoką, kur tuo metu buvo susitelkę nemažai lietuvių. Apsigyvenęs Vladivostoke A. Polišeaitis tais pačiais metais įstojo mokytis į Tolimųjų Rytų valstybinio universiteto Rytų fakultetą. Studijuodamas aktyviai dirbo visuomeninį darbą: 1919 m. Vladivostoke suorganizavo Lietuvių karininkų komitetą tautiniams reikalams ginti ir buvo išrinktas jo pirmininku. Jis susisieki su Charbine (Kinija) tuo metu gyvenusiais lietuviais ir ten buvo suorganizuotas Charbino lietuvių komitetas. 1921 m. jis leido Tolimųjų Rytų žinias, rūpinosi lietuvių grįžimu į Lietuvą. 1922 m. baigė studijas universitete ir persikėlė gyventi į Charbiną. A. Polišeaitis užmezgė ryšius su Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija ir 1923 m. lapkričio 23 d. buvo paskirtas Lietuvos konsulariniu agentu Charbine.

1925 m. jis grįžo į Lietuvą ir netrukus buvo paskirtas vicekonsulu Hamburge. Vokietijoje A. Polišeaitis dirbo iki 1929 m., o tų metų lapkričio 5 d. buvo paskirtas konsulu į Daugpilį. Gyvendamas Latvijoje

jis dar 1929 m. suorganizavo Latvijos lietuvių sąjungą, pasirūpino, kad būtų įsteigtos 8 lietuviškos pradžios mokyklos.

1931 m. diplomatas buvo atšauktas į Lietuvą ir iki 1938 m. dirbo Užsienio reikalų ministerijoje. 1938 m. Aleksandras Polišaitis buvo paskirtas konsulu į San Paulą Brazilijoje. Išplaukęs iš Hamburgo laivu „Cap Arcona“, į San Paulą atvyko 1938 m. balandžio 21 d. Tai buvo paskutinė diplomato kelionė iš Lietuvos, į kurią jau niekada nebebuvo lemta sugrįžti... Tuomet San Paule buvo didelė lietuvių kolonija: gyveno apie 40 000 lietuvių, veikė lietuviškos mokyklos. Prasidėjus Antrajam pasauliniam karui, nutrūko ryšiai su Lietuva. 1957 m. Brazilijos vyriausybė uždarė Lietuvos konsulatą San Paule. A. Polišaitis aktyviai veikė Brazilijos lietuvių sąjungoje, 1951 m. suredagavo Lietuvių sąjungos Brazilijos metraštį.

Konsulas Aleksandras Polišaitis mirė 1966 m. sausio 9 d. San Paule.

1916 m. A. Polišaitis vedė karininko dukrą Mariją Zauervaid. Gyvenant Tolimuosiuose Rytuose jiems gimė sūnus, o Latvijoje – dukra Birutė Irena.

Šaltiniai ir literatūra

1. Aleksandro Polišaičio byla dėl įpėdinystės // Panevėžio apskrities archyvas. – F. 9 – R. – Ap. 1. – B. 759.
2. A. Polišaitis. Lietuvos konsulas ir Lietuvių sąjungos Brazilijoje garbės pirmininkas // Lietuvių sąjungos Brazilijoje metraštis. – São Paulo. – 1951. – P. 6.
3. Babickienė Marta // JAV lietuviai: biografijų žinynas. – T. 1. – V. – 1998. – P. 64.
4. Babickienė Marta // Lietuvių enciklopedija. – T. 36. – Boston. – 1969. – P.72.
5. Juknevičius P. Lietuvos konsulas Aleksandras Polišaitis // Daugyvenės krašto šviesuoliai – 6. Konferencijos, įvykusios 2007 m. spalio 13 d. Burbiškio dvare, pranešimų tezės. – Panevėžys. – 2007. – P. 3.
6. Polišaitis Aleksandras // Lietuvių enciklopedija. – T.23. – Boston. – 1961. – P. 238-239.
7. Polišaitis Aleksandras // Lietuvių enciklopedija. – T.36. – Boston. – 1969. – P. 452.
8. Šaukimai, paieškojimas ir turto pripažinimai // Vyriausybės žinios. II dalis. – 1935 05 24. – Nr. 376.